

Dit is de machtigste man van Nederland!

Posted on 8 februari 2020 by Syp Wynia

De machtigste man van Nederland? Je zou zeggen: de baas van Shell, want dat is verreweg het grootste Nederlandse bedrijf, met rechtstreekse toegang tot de premier en met de invloedrijkste lobbyisten. Toch moet Shell-CEO Ben van Beurden het afleggen tegen loterijkoning Boudewijn Poelmann. Die heeft alles en iedereen in zijn zak. En hij heeft, anders dan Shell, rechtstreekse toegang tot de ziel van de Nederlanders. En anders wel tot de rechters.

Rond de jaarwisseling boekte Boudewijn Poelmann twee grote overwinningen. Op 20 december 2019 besloot de Hoge Raad dat het kabinet-Rutte nog dit jaar, in 2020, in hoog tempo extra klimaatbeleid moet gaan voeren. De Hoge Raad gaf de actiegroep Urgenda daarin gelijk. Kort tevoren was om die reden al de Hemwegcentrale, een kolencentrale in Amsterdam, gesloten. Wie maakte de eindeloze tocht langs de rechters voor Urgenda mogelijk? Boudewijn Poelmann: de baas van de zogeheten 'Goede Doelen Loterijen' en alles wat daarmee samenhangt.

Poelmann financierde de eindeloze tocht van Urgenda – dat zelf geen geld en geen

leden heeft – met naar schatting 10 miljoen euro om het arrest van de Hoge Raad mogelijk te maken. Poelmann financiert ook de promotie van het Urgenda-arrest naar het buitenland, in de hoop dat soortgelijke actiegroepjes ook in andere landen rechters zo ver krijgen om het klimaatbeleid radicaler te maken.

De afdrachten zakken

Het tweede grote succes van Boudewijn Poelmann volgde op 1 januari 2020. Met ingang van die datum hoeven zijn loterijen (Postcodeloterij, BankGiroLoterij en Vriendenloterij) nog maar 40 procent van hun inkomsten af te dragen aan hun Goede Doelen, zoals Urgenda en vele andere Goede Doelen. Daar had Poelmann lang voor geijverd bij minister Sander Dekker (VVD): dat hij als weldoener van de Goede Doelen minder hoefde af te dragen aan die Goede Doelen.

Tot dan toe moest Poelmann van de overheid in ruil voor zijn loterijvergunningen nog de helft, 50 procent, afdragen aan de Goede Doelen. Dat was ook al weer minder dan tot 2004. Voor die tijd moesten Poelmann's loterijen nog 60 procent van de opbrengsten afdragen aan de Goede Doelen.

Het spectaculairste van de steeds lagere afdracht van Boudewijn Poelmann aan de Goede Doelen is, dat hij die doelen zelf laat lobbyen voor zijn steeds lagere afdracht aan hen. Zoals Poelmann stevast al die Goede Doelen, zoals Oxfam Novib, Vluchtelingenwerk en Natuurmonumenten, laat lobbyen voor de belangen van Poelmann. Dat doen die Goede Doelen misschien niet graag, maar ze zitten met handen en voeten vast aan de geldpomp van Poelmann, die geheel naar eigen inzicht de kraan open kan zetten of dicht kan draaien. Ze moeten dus wel.

De geldboom van Poelmann

En zo ijvert het Goede Doelen Platform, waar al die Goede Doelen die vaak goeddeels van de geldboom van Poelmann leven, sinds jaar en dag niet alleen tegen concurrentie van andere (buitenlandse) loterijen, ze ijveren zelfs voor een lagere afdracht van Poelmann's loterijen aan zichzelf. En dat gebeurt dan stevast onder leiding van een gearriveerde politicus.

Op dit moment is dat VVD-veteraan Willibrord van Beek, eerder VVD-fractievoorzitter in de Tweede Kamer en commissaris des Konings in Utrecht. Eerder werd Poelmann's lobby geleid door Sybilla Dekker, oud-VVD-minister. En die werd weer voorafgegaan door top-lobbycraat Alexander Rinnooy Kan, onder veel meer

voormalig Eerste Kamerlid voor D66.

Van Beek, Dekker en Rinnooy Kan zijn niet de enige vooraanstaande, ingewijde en bekende Nederlanders die Boudewijn Poelmann de afgelopen dertig jaar aan zijn zegekar heeft gebonden. Honderden politici, tv-bekenden, sportlieden en ook veel leden van de koninklijke familie hebben functies in het netwerk van Poelmann of treden op in zijn Goed Geld Gala's die ieder voorjaar worden gehouden en waar Poelmann als een feodale heerser wordt bewierookt, terwijl hij met honderden miljoenen euro's strooit.

Politici van VVD, CDA, PvdA, D66 en GroenLinks

Om een kleine indruk te geven van de politici met nauwe banden met Poelmann's onderneming: blijkens de laatste mededelingen op de website en het laatste jaarverslag van de Postcodeloterij is CDA-Eerste Kamerlid Ben Knapen voorzitter van de Novamedia Fundatie, waarin veel eigendom van Poelmann is ondergebracht, is oud-CDA-minister Cees Veerman voorzitter van de Stichting Aandelen Goede Doelen Loterijen, is oud-VVD-Kamerlid Laetitia Griffith voorzitter van de Raad van Commissarissen van de Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. waar ook Paul Rosenmöller (Eerste Kamerlid GroenLinks commissaris is) en is oud-Kamervoorzitter Gerdi Verbeet (ze volgde in die rol haar partner, PvdA-veteraan Wim Meijer op) voorzitter van de Raad van Commissarissen van Novamedia Holding B.V..

Vele andere politici en oud-politici gingen deze personen voor in het netwerk van Poelmann. En, om misverstanden te voorkomen: ondanks al deze voorzittende politici zit Poelmann zelf wel degelijk op de cruciale posities. Laat niet het misverstand ontstaan dat die politici de baas van Poelmann zijn: het is andersom.

Dertig jaar Postcodeloterij

De basis van het ongelooflijke succes en de grote invloed van Poelmann werd gelegd in 1990, met de oprichting van de 'Nationale Postcode Loterij'. Na een moeilijke start was van wezenlijk belang dat Joop van den Ende Poelmann en zijn toenmalige partners hielp met toegang tot Hilversum. Van den Ende en Poelmann zorgen voor hele reeksen tv-programma's – spelshows, vooral – die de publieke omroep dan wel de commerciële weinig kosten en veel kijkers opleveren.

Voor Poelmann zijn al die programma's echter goedkope tv-reclame voor de

lotenverkoop. Niet alleen met die loterijen heeft hij een feitelijk monopolie – mede dankzij zijn grote politieke invloed – maar ook als het gaat om de permanente sluikreclame die gewoon openlijke reclame is. Ieder ander krijgt meteen het Commissariaat voor de Media achter zich aan, maar Poelmann mag onder het mom dat hij met zijn ‘Goede Doelen’ het algemeen belang dient onbeschaamd tv-reclame maken als onderdeel van een aanhoudende reeks Hilversumse tv-programma’s, met presentatoren die ook weer als ambassadeur van zijn loterijen optreden.

Poelmann en de Oranjes

Hoe groot Poelmann’s politieke invloed is, mag onder meer blijken uit het feit dat Poelmann in 2005 van de toenmalige CDA-minister Piet-Hein Donner en met medewerking van koningin Beatrix een extra trekking van de bankrekeningen van Poelmanns miljoenen loterijkanten mocht afschrijven – een soort belasting, kortom – en wie dat niet wilde moest maar op eigen kosten bellen om de afschrijving ongedaan te maken. De extra opbrengst – althans, de extra afdracht – ging naar Goede Doelen, aangewezen door de toenmalige koningin.

De nauwe relatie tussen de Oranjes en Poelmann wordt enerzijds gedragen door Poelmanns connectie Joop van den Ende, die veel feestelijkheden voor de koninklijke familie organiseerde, anderzijds door het feit dat Prins Bernhard al vanaf de jaren zestig nauw verbonden was met – en profiteerde van – het toenmalige loterijwezen.

Nationaal geschenk

Maar de crux is toch het nationale cadeau voor het huwelijk van Willem-Alexander en Máxima in 2002, dat geacht werd voor ‘de multiculturele samenleving’ te zijn. Dat werd een debacle van jewelste: er kwam nauwelijks geld binnen, terwijl wel de Amsterdam Arena was afgehuurd en het idee was om allerlei goeds te doen. Poelmann heeft die koninklijke afgang aan de het zicht onttrokken, door zijn loterijgeld te steken in het debacle van het huwelijkscadeau.

Het vormde ook het begin van het Oranjefonds van Willem-Alexander en Máxima – waar ook geruisloos het Julianafonds van de overleden oud-vorstin in werd ondergebracht. Dat Oranjefonds is sindsdien met bedragen die in de honderden miljoenen lopen gesteund door Poelmann. En de (inmiddels) koning en koningin zijn feitelijk niet alleen de ambassadeurs van dat Oranjefonds, maar zo ook van het loterijbedrijf van Poelmann.

Máxima opende in december 2018 overigens ook het nieuwe Amsterdamse kantoor – er werken zo'n 500 mensen – van het imperium van Poelmann. En, ook niet onbelangrijk: Boudewijn Poelmann was in belangrijke mate verantwoordelijk voor de feestelijkheden rond de inhuldiging van de nieuwe koning in 2013.

Jaarlijks één miljard

En zo haalt Boudewijn Poelmann alleen in Nederland al jaarlijks zo'n één miljard euro op aan loterijgeld. Voor de jaarwisseling ging daarvan dus nog 500 miljoen naar de door Poelmann zelf aangewezen Goede Doelen, nu zou dat slechts 400 miljoen zijn vanwege het lagere afdrachtspercentage waar de Goede Doelen zelf voor hebben geijverd: ze houden zoveel van Poelmann – ze moeten wel – dat ze zelfs tegen hun eigen belang lobbyen.

Een behoorlijk deel van de Nederlandse loterijgelden zijn via Poelmann naar het buitenland vertrokken, deels om daar de wereld te verbeteren, maar minstens evenzeer om de basis te leggen voor postcodeloterijen in landen als het Verenigd Koninkrijk, Scandinavische landen en Duitsland.

Die buitenlandse expeditie had een moeizame aanloop, maar werd succesvol ondersteund door weer andere politici, van wie de Amerikaanse oud-president Bill Clinton de bekendste is. In ruil voor miljoenen van Poelmann voor de Clinton Foundation – en Clinton zelf – ijvert Clinton dan voor de loterijbelangen van Poelmann in het buitenland. Inmiddels wordt er in het buitenland ongeveer evenveel binnengehaald als in Nederland.

Goed Doel: Feyenoord!

Maar echt invloed heeft Poelmann vooral in Nederland. De lijst van beïnvloedingen van Nederland is eindeloos. Het begint er al mee dat Poelmann niet alleen alle ruimte krijgt om geld op te halen en daar tv-reclame voor te maken. Het eerste Goede Doel is het imperium van Poelmann zelf. Maar hij heeft feitelijk vrij spel om de opbrengsten uit te delen aan doelen die niet alleen bijdragen aan zijn loterijbelangen, maar ook zijn ideologische voorkeuren en zelfs aan zijn hobbies.

Om maar met het laatste te beginnen. Boudewijn Poelmann mag dan in het Gooi wonen en kantoor houden in Amsterdam, maar hij is hartstochtelijk fan van de Rotterdamse voetbalclub Feyenoord, waar hij ook nog even bestuurder was. De afgelopen jaren werd Feyenoord met een miljoen of zes per jaar gesteund door

shirtsponsor Qurrent, een duurzaam geachte, maar verlieslijdende energiemaatschappij, tevens volledige dochter van de Stichting Doen, een volledig door Poelmann gecontroleerd Goed Doel dat tevens de grootste ontvanger is van Goede Doelen-afdrachten van Poelmann's loterijen.

Zonder dat te benoemen was Feyenoord zo tot Goed Doel geworden. Toen het noodlijdende Qurrent werd overgenomen door een firma die geen zin had in het sponsoren van Feyenoord, redde Poelmann de shirtsponsoring aan Feyenoord door die over te laten nemen door een firma in vakantiewoningen. Sindsdien krijgen winnaars van de spelshows van Poelmann niet meer altijd prijzengeld of een auto, maar... een vakantiewoning.

Met Joop bij Mark

Hoe de wondere wereld van de netwerker Poelmann ongeveer werkt mag ook blijken uit het stuntje dat Joop van den Ende en Poelmann in 2011/2012 uithaalden. Van den Ende sprak schande van de toenmalige bezuinigingen op cultuursubsidies en kwam samen met Poelmann bij premier Rutte in het Torentje op bezoek met de suggestie om dan maar particulier geld in de cultuursector te steken.

Toen de mist was opgetrokken bleek dat ze Rutte zo ver hadden gekregen om in ruil voor hun nieuwe 'Blockbusterfonds' de loterijvergunning van de BankGiroLoterij op te rekken, zodat er meer loten verkocht konden worden. Je kunt het ook anders zeggen: in ruil voor het staken van de oppositie tegen de bezuinigingen mocht Poelmann meer loten verkopen.

Nationaal, nationaal!

Maar het interessantst is toch de permanente injectie van Boudewijn Poelmann met zijn ideeën van hoe de betere wereld er uit zou moeten zien, samen met de voortdurende betiteling 'nationaal' – wat de suggestie wekt dat alles wat Poelmann doet nauw met heel Nederland verbonden is. Naast de echte koning is er de loterijkoning en waar de een ophoudt en de ander begint is niet altijd duidelijk.

Het begint al met het lumineuze idee om alles wat hij steunt, alles wat uit zijn hand eet, tot 'Goed Doel' te bestempelen – waarmee alles dat niet door Poelmann in leven wordt gehouden meteen al minder kan meeliften op die wolk van morele superioriteit, onbaatzuchtigheid en wereldverbetering. Dat er in de eerste plaats een loterijwinkel achter schuilt is ook interessant, maar het neemt niet weg dat ook

de ideeënwinkel van Poelmann succesvol is.

Het kinderpardon

Neem bijvoorbeeld eens het laatste jaarverslag van de 'Nationale Postcodeloterij'. Daar staan alle 'beneficiënten' van het jaar 2018 in, voor een totaal van ruim 370 miljoen euro. Daarin wordt bijvoorbeeld de opening van de Marker Wadden gevierd: een giga-ingreep in het IJsselmeer, die ondenkbaar was zonder medewerking van Poelmann die zo ook het Rijk onder druk zette.

Grote ontvangers – en lobbyisten voor Poelmann – zijn bijvoorbeeld Oxfam Novib en Vluchtelingenwerk, die met dat geld ook in staat worden gesteld om hun ideeën (meer ontwikkelingshulp, meer asielzoekers) uit te dragen.

Defence for Children is een klein clubje, dat het vooral van het geld van Poelmann (6,6 miljoen in de periode 2009-2018) leeft en er zo mede voor zorgde dat het derde kabinet-Rutte begin 2019 in grote problemen kwam over het door de door Defence for Children gewenste 'kinderpardon'. Het kinderpardon kwam er. Zou het er ook gekomen zijn zonder het geld van Poelmann? Een vraag die ook opgaat voor de aanhoudende acties die in 2006 tot een algemeen pardon voor zo'n 27.000 afgewezen asielzoekers leidde, ook toen weer gesponsord door Poelmann.

Wat te denken van de eindeloze optocht van natuur-, milieu- en klimaatgroepen, vaak voor een belangrijk deel in leven gehouden door Poelmann, en onderling ook weer eindeloos verweven met geld en banen. Neem nou Milieudefensie: weinig eigen inkomsten, maar betaald door minister Sigrid Kaag (D66, vorig jaar spreker op het Goed Geld Gala van Poelmann) en voor de rest – 35,8 miljoen in zo'n 25 jaar – in leven gehouden door Poelmann. Milieudefensie kon zo de door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer aangenomen Klimaatwet schrijven en succesvol actie voeren voor het 'gasverbod' dat Nederlandse woningen – het enige land ter wereld – van het gas af moet halen: kosten 500 miljard.

Something is rotten

Milieudefensie behoort ook tot de vele, door Poelmann gesteunde en in leven gehouden clubs die zo voortdurend processen kunnen aanspannen: tegen overheden, tegen ondernemers. Urgenda mag bij de rechter het meest opzienbarende succes hebben geboekt, maar staat daarin bepaald niet alleen.

Er zo financiert de geldpomp van Boudewijn Poelmann een hele wolk aan linksige, soms zelf radicale clubjes en bewegingen. Die krijgen zo toegang tot media, kunnen campagnes voeren en politici onder druk zetten. En als het niet lukt?

Dan gaan ze (mede) met geld van Poelmann naar de rechter om alsnog hun zin te krijgen. En hoe komt Poelmann aan dat geld? Omdat hij loterijvergunningen heeft van de staat. En dat niet alleen: hij mag zijn loterijgeld naar believen uitdelen aan wie hem zint, of het nou Feyenoord is of Urgenda.

Men trekke zijn eigen conclusies. De mijne, vrij naar Shakespeare: 'Something is rotten in the State of the Netherlands'.

Filmpje! De machtigste man van Nederland

Ik wijdde mijn wekelijkse filmpje voor YouTube (via Café Weltschmerz) ook aan De Machtigste Man van Nederland. Met deels weer andere bijzonderheden. Kijken!